

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษปริญญาตรี

ภาควิชาบริหารธุรกิจ เกษตร

เรื่อง

การสำรวจรายได้ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการผลิต 2523/2524

โดย

นายพนรัตน์ พลายละหาร

[Signature]

(อาจารย์วิเชษฐ มณีรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

[Signature]

(อาจารย์เสาวคนธ์ เลือกกกาญจนะ) กรรมการ

[Signature]

(อาจารย์บรรเลง ศรีพิชญ์โนทัย) กรรมการ

[Signature]

(อาจารย์ศศิณี สังข์ศรี) กรรมการ

[Signature]

(อาจารย์เสาวรีย์ ตะโพนทอง) กรรมการ

[Signature]

(อาจารย์อำนาจ แสงโนรี) กรรมการ

[Signature]

(อาจารย์อภิสิทธิ์ แก้วนา) กรรมการ

รฟ.
๗๑๘๔๗
๒๕๒๕

ภาควิชารับรองแล้ว

๑๐. |

[Signature]

รักษาการหัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจ เกษตร

วันที่ 17 เดือน ๑๑ พ.ศ. ๒๕๒๕

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 97999
รับเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การศึกษาเรื่อง "การสำรวจรายไคของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี" นี้เป็นการศึกษาในด้าน เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ควบคู่กันไป เพื่อต้องการให้ทราบว่า ภายหลังจากรัฐบาลได้ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมหาศาลพัฒนาการชลประทานแล้ว บังเกิดผลที่ต่อเกษตรกรมากขึ้น มากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องตรงไหนบ้างที่ยังไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเพาะปลูกอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบริหารงานชลประทานของโครงการชลประทานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพและได้ผลดียิ่งในอนาคต จึงหวังว่าผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบของโครงการชลประทานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปมากพอสมควร

ความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี คืบจาก สำนักงานกลางจัดรูปที่ดิน ที่ว่าการอำเภอสามชุก สำนักงานเกษตรอำเภอสามชุก โครงการชลประทานหลวงสามชุก สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี และท่านกำนันตำบลหนองผักนาก ที่ได้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ทำการศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้อย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นายนพรัตน์ พลายละหาร

รายงานการศึกษาทั่วไป

หัวข้อศึกษา การศึกษารายไคของชาวนาในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก
อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ทำการศึกษา นายนพรัตน์ พลายนะหาร ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะ-
เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขต
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

วัน เดือน ปี 1 มิถุนายน 2524

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ต้องการทราบรายไคของเกษตรกรในโครงการชลประ-
ทานหลวงสามชุก มีรายไคคอปปีมากน้อยเพียงใด โดยเลือกทำการศึกษาครอบครัว
เกษตรกรในท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ใน
ปีการเพาะปลูก 2523/2524 เป็นตัวอย่าง

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า รายไคของเกษตรกรในเขตโครงการชลประ-
ทานหลวงสามชุก มีรายไคคอปปีอยู่ในระดับสูง รายไคสุทธิคอปปีของเกษตรกรนอก
เขตจัดรูปที่ดินสูงกว่ารายไคสุทธิคอปปีของเกษตรกรใน เขตจัดรูปที่ดินอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่ทำให้รายไคสุทธิแตกต่างกันก็สืบเนื่องมาจากความอุดม
สมบูรณ์ของดินในเขตจัดรูปที่ดินสูญเสียไปประการหนึ่ง เกิดความผิดพลาดทางเทคนิค
ในการก่อสร้างจัดรูปที่ดินอีกประการหนึ่ง ทำให้ผลตอบแทนการลงทุนของรัฐในการ
จัดระบบเกษตรชลประทานยังไคผลตอบแทนไม่คุ้มค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของการศึกษา	1
ที่มาของปัญหา	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
การตรวจเอกสาร	4
สมมุติฐาน	8
นิยามศัพท์	8
ขอบเขตการศึกษา	9
วิธีการวิจัย	9
ตารางการปฏิบัติงาน	11
บทที่ 2 ลักษณะทั่วไปของทองที่และพื้นฐานการผลิตของ เกษตรกร ขนาดที่คั่ง	12
ลักษณะภูมิประเทศ	15
การปกครองและประชากร	15
ทรัพยากรธรรมชาติและอาชีพที่สำคัญ	15
ลักษณะภูมิอากาศ	16
พื้นฐานการผลิตข้าวของ เกษตรกร	19
ลักษณะการผลิตข้าวของชาวนา	20
บทที่ 3 ผลการสำรวจและการวิเคราะห์	
ผลการสำรวจและการวิเคราะห์	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขอเสนอแนะ	40
แนวทางแก้ไข	40
สรุป	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 1	ตารางที่		
	1	แสดงพื้นที่ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ ปี พ.ศ. 2523	12
	2	แสดงอาชีพที่สำคัญของประชากรในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2523	16
	3	แสดงการใช้ที่ดินทำการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2523	17
	4	แสดงปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2522	18
บทที่ 2	ตารางที่		
	1	การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในปีการผลิต 2523/2524	27
	2	การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามประเภทของการชลประทาน ในฤดูการผลิตปี 2523/2524	28
	3	รายได้และต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อไรต่อปีของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในปีการเพาะปลูก 2523/2524	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

4	ประเภทการจ่ายค่าเช่าของเกษตรกรใน หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในฤดูกาลผลิตปี 2523/2524	30
5	รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกจากประเภทการถือครองที่ดิน	31
6	ขนาดของที่ดินและระดับของรายได้ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	32
7	รายได้เงินสดทางการเกษตรของเกษตรกรแยกตามประเภทขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	33
8	รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร ของเกษตรกรแยกตามประเภทขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	34
9	รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรแยกตามประเภทการถือครองปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	35

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

- 10 รายงานในครัวเรือนของเกษตรกรแยกตามประเภท
ขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524
ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอ
สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
- 11 รายได้เงินสคนอกรการเกษตรของเกษตรกรแยกตาม
ประเภท ขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/
2524 ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอ
สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

36

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่จังหวัดสุพรรณบุรี	13
2	แผนที่อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	14
3	แผนที่แสดงโซนต่าง ๆ ในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก	21
4	แผนผังแสดงรูปแปลงนาก่อนจักรูบที่กิน	22
5	แผนผังแสดงรูปแปลงนาลังการจักรูบที่กิน	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญของการศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในโครงการพัฒนาการชลประทานของโครงการลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (4 หน้า 155) โดยมีเขื่อนเจ้าพระยาเป็นตัวทำหน้าที่เก็บกักน้ำและส่งน้ำไปสู่โครงการชลประทานย่อยต่าง ๆ ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียง จังหวัดสุพรรณบุรีนั้น ได้รับความน้ำที่ส่งมาจากเขื่อนเจ้าพระยา มาตามแม่น้ำท่าจีน และในแม่น้ำท่าจีนนี้เอง กรมชลประทานได้ก่อสร้างเขื่อนชลมารควิจารย์ตอนบน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอสามชুম และเขื่อนชลมารควิจารย์นี้เป็นเขื่อนที่ชักตุน้ำและระบายน้ำในโครงการชลประทานหลวงสามชุก โครงการชลประทานหลวงสามชุก ซึ่งมีเขื่อนชลมารควิจารย์เป็นตัวกักน้ำและส่งน้ำนั้น สามารถส่งน้ำไปใช้ในการเพาะปลูกครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอเดิมบางนางบวช, อำเภอสามชุก, อำเภอกอนเจดีย์, อำเภอศรีประจันต์ และอำเภออู่ทอง ควบเหตุนี้จึงทำให้พื้นที่ที่มีระบบชลประทานผ่านทั้ง 5 อำเภอกิ่งกลาวนี้ มีน้ำสำหรับใช้ในการเพาะปลูกโคกตลอดปี (2 หน้า 1)

ในปัจจุบันนี้ พื้นที่ในเขตชลประทานสามชุกบางแห่ง ในแต่ละอำเภอ นอกจากที่อยู่ในเขตที่มีระบบชลประทานคืออยู่แล้ว ยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาตั้งแต่ พ.ศ. 2521 (8 หน้า 1) เป็นคนมาตามโครงการเกษตรชลประทานระยะที่ 2 ของโครงการเจ้าพระยาใหญ่ตอนบนระยะที่ 2 ในโครงการย่อยโครงการคอนเจดีย์ (6 หน้า 48 - 49) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ในระดับไร่น้ำให้สามารถรับน้ำชลประทาน และขจัดปัญหาเรื่องการระบายน้ำและการขนส่งให้ได้รับความสะดวกโดยทั่วถึงทุกแปลง (7 หน้า 1) และพร้อมกันนั้นก็จะมีภารกิจเกี่ยวข้องไปถึงการพัฒนาทางคานเศรษฐกิจการเกษตรได้พัฒนาขึ้นหลาย

ประการ. (5 หน้า 4 - 7)

ที่มาของปัญหา

การเพิ่มผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพนั้น เป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาการเกษตร (4 หน้า 153) การพัฒนาการเกษตรนั้น การชลประทานนั้นนับว่าสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาการเพาะปลูกและการเกษตรกรรมทุก ๆ ด้าน ตามแนวแผนพัฒนาการเกษตรฉบับที่ 4 ปี 2520 - 2524 (1 หน้า 6) ในบทสรุปนั้นได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะขยายพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศให้ได้ถึง 16,158 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2524 (1 หน้า 30 - 31) โดยเฉพาะในเขตภาคกลางซึ่งเป็นอู่น้ำของประเทศไทยนั้น จะขยายเขตชลประทานในหกรอบคุ่มพื้นที่เพาะปลูกดังนี้ พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับการชลอย่างเพียงพอในฤดูฝนประมาณ 7,198,252 ไร่ พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับการชลประทานเพียงครึ่งคราวในฤดูฝน ประมาณ 11,726,482 ไร่ ส่วนในฤดูแล้งซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกครั้งที่ 2 จะมีพื้นที่ที่ได้รับการชลประทานอย่างเพียงพอ ประมาณ 1,623,740 ไร่ และพื้นที่ที่เพาะปลูกอีกประมาณ 2,919,166 ไร่ จะได้รับการชลประทานเป็นครึ่งคราว (11 หน้า 34 - 35)

เพื่อให้การพัฒนาการชลประทานของประเทศสำเร็จไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รัฐบาลคงต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลและกำลังคนมากมาย เขาคำเนินการตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์หลักก็คือ พัฒนาการเกษตรนั่นเอง การพัฒนาการเพาะปลูกและชลประทานจะประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหนนั้น สามารถดูได้จากสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งปรากฏผลให้เห็นอย่างเด่นชัดออกมาได้ แต่ความเจริญก้าวหน้าในด้านการชลประทาน การผลิต ตลอดจนรายได้ที่เกิดจากภาคเกษตรกรรมนั้นจะไหลล้นตอบแทนได้มากน้อยแค่ไหน จะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ จะมีความเจริญก้าวหน้ามากน้อยแค่ไหน คงจะเป็นเรื่องที่ย่างยากลำบากซับซ้อน ซึ่งยังคงไม่สามารถจะสรุปผลได้งายตายนัก ดังนั้นเพื่อติดตามผลตอบแทนอันเกิดจากการใช้งบประมาณและกำลังคนของรัฐบาล ใน

ในการพัฒนาการชลประทานและการเกษตรของประเทศว่าไคผลเป็นอย่างไร ไคผลตามเป้าประสงค์ของรัฐบาลมากน้อยแค่ไหนนั้น จึงควรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการวิจัยกันให้ละเอียดก่อนจึงสามารถสรุปผลได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ต้องการทราบต้นทุนการผลิตและรายไคของ เกษตรกรว่า เกษตรกรใช้ต้นทุนในการผลิตคือไรเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดและไครับผลตอบแทนคือรายไคเท่าใด
2. ต้องการทราบรายไคสุทธิของ เกษตรกร ว่ามีรายไคสุทธิเท่าใดในการผลิตแต่ละปี
3. ต้องการทราบความเป็นอยู่ของ เกษตรกรว่ามีความเป็นอยู่ดีขึ้นมากน้อยแค่ไหน
4. ต้องการทราบภาวะการผลิตของ เกษตรกรในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ว่ามีภาวะการผลิตเป็นอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะไครับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายไคให้แก่ เกษตรกร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มรายไคสุทธิให้กับ เกษตรกร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และยกฐานะความเป็นอยู่ของ เกษตรกรให้ดีขึ้น
4. เพื่อเป็นแนวในการส่งเสริมความรู้วิชาการแผนใหม่ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้กับ เกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

1. สำนักงานกลางจักรูปีที่ดิน 2524 การจักรูปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรุงเทพฯ (โรเนียว เบ็บ เล่ม) "วัตถุประสงค์ของการจักรูปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมคือ พัฒนาพื้นที่ในเขตชลประทานในระดับไรนา ให้สามารถได้รับน้ำชลประทานและขจัดปัญหาเรื่องระบายน้ำและการขนส่งให้ได้รับความสะดวกโดยทั่วถึงทุกแปลง"
2. สำนักงานกลางจักรูปีที่ดิน 2520 การดำเนินงานจักรูปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรุงเทพฯ (โรเนียว เบ็บ เล่ม) "โครงการย่อย โครงการคอนเจคที เป็นโครงการจักรูปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามโครงการพัฒนาเกษตรชลประทาน ระยะที่ 2 ของโครงการเจ้าพระยาตอนบน ระยะที่ 2"
3. สำนักงานกลางจักรูปีที่ดิน 2521 สรุปผลที่ได้รับจากการจักรูปีที่ดินโครงการเจ้าพระยา ตอนบนระยะที่ 1 กรุงเทพฯ (โรเนียว เบ็บ เล่ม) "จากการติดตามผลตลอดระยะเวลา 7 ปี (2513 - 2519) สรุปผลได้ดังนี้
 1. หลังจากจักรูปีที่ดินแล้ว ทำให้ทุกแปลงได้รับน้ำและระบายน้ำที่ไม่ต้องการออกแปลงได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ตลอดจนสามารถอำลียงขนส่งเขาและออกจากแปลงติดต่อกับภายนอกได้ทุกฤดูกาล
 2. ทำให้ไร่ที่กินปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งเพิ่มขึ้นจาก 5 ไร่ขึ้นต้นในปี 2511 ก่อนโครงการเป็น 100 ไร่ขึ้นต้น หรือไร่ที่กินในฤดูแล้งเต็มเนื้อที่
 3. เปลี่ยนฤดูทวนาในฤดูฝน ซึ่งเดิมก่อนมีโครงการทวนาค่าเพียง 55 ไร่ขึ้นต้น ให้เพิ่มเป็น 83 ไร่ขึ้นต้น ในปี 2519 ส่วนที่เหลือเป็นที่ลุ่มติดคลองระบายน้ำคงทวนาหวานเพียง 17 ไร่ขึ้นต้น
 4. ผลผลิตในฤดูฝนเพิ่มขึ้นจาก 35 ถึงต่อไร่ ในปี 2511 เป็นประมาณ 50 ถึงต่อไร่ ในปี 2519 และในฤดูแล้งประมาณ 65 ถึงต่อไร่ ผลผลิตในฤดูฝนเพิ่มขึ้นนอเพราะเกษตรกรยังไข้ปัจจัยในการผลิตนอกว่ามาตรฐาน เช่น ไข้ปุ๋ยนอกว่าที่กำหนด และไข้สารเคมีสำหรับปราบศัตรูพืช เพื่อรักษามีไข้เพื่อป้องกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. รายได้สุทธิเฉลี่ยเนื่องจากการเกษตรเพิ่มขึ้นจาก 320 บาท ต่อไรต่อฤดูในปี 2514 เป็น 760 บาท ต่อไรต่อฤดูหรือประมาณ 1,500 บาทต่อไรต่อปี ในปี พ.ศ. 2519 รายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ เนื่องจากราคาข้าวสูงขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับผลผลิตเพิ่มขึ้น และจากการศึกษาของกองเศรษฐกิจการเกษตรในโครงการตัวอย่าง สำหรับปีการเพาะปลูก 2518/2519 ปรากฏว่า รายได้สุทธิที่หักค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแล้ว สำหรับฟาร์มขนาดกลางที่ปลูกพืช 2 ฤดู ประมาณปีละ 500 บาทต่อไร

6. รายได้สุทธิเนื่องจากการเกษตรที่ยังไม่หักค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากครอบครัวละ 7,500 บาท ต่อปี ในปี 2511 เป็น 35,000 บาท ในปี 2519 โดยเฉลี่ยจากฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินน้อยกว่า 20 ไร่ จะมีรายได้สุทธิจากการทำนาครอบครัวละประมาณ 19,500 บาท ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวของบริเวณทุ่งราบกลางทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะคิดประมาณ 12,000 บาท ต่อปี รายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ เนื่องจากการปลูกพืชในฤดูแล้งประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือเนื่องจากราคาข้าวสูงขึ้น

7. การมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากโครงการทำให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงบ้านเรือนซื้อสิ่งของที่จำเป็นสำหรับครัวเรือน และอุปกรณ์เพื่อการเกษตรต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เมื่อปี 2513 เกษตรกรมีรถแทรกเตอร์ขนาดต่าง ๆ เป็นของตนเองประมาณ 10 % แต่ในปี 2519 เพิ่มขึ้นเป็น 67 เปอร์เซ็นต์

8. ทำให้มีการจ้างแรงงานจากเกษตรกรที่อยู่นอกเขตโครงการและเกษตรกรในเขตโครงการที่มีขนาดเล็ก เพื่อทำนาในฤดูแล้ง คิดค่าจ้างรวมไร่ละ 151 บาท สำหรับฤดูฝน และ 164 บาท สำหรับฤดูแล้ง สำหรับปี 2519 ในเขตโครงการตัวอย่างทั้งหมดรวมค่าแรงงานประมาณ 2.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรนอกเขตโครงการที่ใกล้เคียงประมาณ 145 ครอบครัว

9. ราษฎรนอกเขตโครงการได้รับผลทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกหลายประการ อาทิเช่น รับจ้างแรงงาน ไร่โซบริการถนนและทางลำเลียง ร้านค้าประเภทต่าง ๆ ตลอดจนโรงสีข้าวเพิ่ม และเจริญขึ้น

10. จากการพัฒนากานต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคมแก่ท้องถิ่น

4. บัณฑิต คำวชิรพิทักษ์ 2523 เศรษฐศาสตร์การเกษตร กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง "การเพิ่มผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพนั้นเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาการเกษตร

5. กองเศรษฐกิจการเกษตร 2520 แนวทางพัฒนาการเกษตร ฉบับที่ 4 ปี 2520 - 2524 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย "ได้ตั้งเป้าหมายสร้างระบบชลประทานไว้ 16.158 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน 3.95 ล้านไร่ (ปัจจุบัน 12.205 ล้านไร่) หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 32 เปอร์เซ็นต์ แยกเป็นเนื้อที่ชลประทานฤดูฝน 13.665 ล้านไร่ เพิ่มจากปัจจุบัน 3.424 ล้านไร่ (ปัจจุบัน 10.241 ล้านไร่) หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์ ฤดูแล้ง 2.493 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ชลประทานในปัจจุบัน 0.52 ล้านไร่ (ปัจจุบัน 1.964 ล้านไร่) หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 26 เปอร์เซ็นต์ การสร้างระบบชลประทานดังกล่าว จำเป็นต้องเร่งรัดการดำเนินการทั้งระบบชลประทานบนผืนดินและน้ำใต้ดิน

6. Ministry of Agriculture and Co-operative, Division of Agricultural Economics. THAILAND'S FOURTH FIVE YEAR AGRICULTURAL DEVELOPMENT PLAN B.E. 2520-2524 GUIDE-LINES. The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Ltd. 1977.

"โดยเฉพาะในเขตภาคกลาง ซึ่งเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของประเทศไทยนั้น จะขยายเขตชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกดังนี้ พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับการชลประทานอย่างเพียงพอในฤดูฝน ประมาณ 7,198,252 ไร่ พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับการชลประทานเพียงครึ่งคราวในฤดูฝน ประมาณ 11,726,482 ไร่ ส่วนในฤดูแล้งซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกครั้งที่ 2 จะมีพื้นที่ที่ได้รับการชลประทานอย่างเพียงพอประมาณ 1,623,740 ไร่ และพื้นที่เพาะปลูกอีกประมาณ 2,919,166 ไร่ จะได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การชลประทานเป็นครั้งคราว"

7. สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี 2524 ผลงานจัดรูปที่ดินใน:
เขตโครงการชลประทานสามชุก สุพรรณบุรี "ผลงานจัดรูปที่ดินที่ไต่ดำเนินการก่อสร้าง
แล้วเสร็จในเขตโครงการชลประทาน สามชุก ดังต่อไปนี้

1. โซน 6 เนื้อที่ 8,200 ไร่ ตำบลสามชุก ตำบลหนองผักนาก
สร้างเสร็จปี 2521"

8. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก 2524 รายละเอียดเกี่ยวกับ
แผนที่แสดงโซนต่าง ๆ ในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก สุพรรณบุรี
"พื้นที่ทำการเกษตรในหมู่ที่ 5, 3 และ 2 ตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหมายเลข
1742 และ 1980 จะได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในปี 2525"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมุติฐาน

รายได้ของเกษตรกรในเขตจรัญที่กิน น่าจะดีกว่ารายได้ของเกษตรกรนอกเขตจรัญที่กินในพื้นที่เขตชลประทานสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

นิยามศัพท์

การเกษตร หมายถึง การดำเนินการผลิตทั้งการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตออกมา

เกษตรกร หมายถึง ผู้ซึ่งดำเนินการผลิตทางการเกษตร และมีรายได้หลักจากการเกษตร

การชลประทาน หมายถึง การชักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและยังรวมถึงการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบชลประทานด้วย

อาคารชลประทาน หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่ใช้ในระบบชลประทาน เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ประตูระบายน้ำ ฝายน้ำล้น และงานในระบบคลองต่าง ๆ

ระบบชลประทาน หมายถึง ขบวนการนำน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำไปจนถึงไร่นา

รายได้สุทธิ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว

การจรัญที่กิน หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรวมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกัน เพื่อวางผังจรัญที่กินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทานและการระบายน้ำ การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร รวมถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจรัญที่กิน ตลอดจนการจัดเขตที่ดินสำหรับอยู่อาศัย

เขตโครงการจรัญที่กิน หมายถึง เขตที่ดินพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตโครงการจรัญที่กิน

นอกเขตจรัญที่กิน หมายถึง พื้นที่ที่ไม่ได้ระบบการจรัญที่กิน เพื่อ
เกษตรกรรมและอยู่ในเขตชลประทานหลวงสามชุก

ขอบเขตของการศึกษา

ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ เป็นการสำรวจสภาพการผลิตและรายได้
ของเกษตรกรที่ไ้ทำการผลิต ปี 2523/2524 ที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตหมู่ที่
5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในเขตชลประทาน
ของโครงการชลประทานหลวงสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น และมีครอบครัวของ
เกษตรกรที่จะทำการศึกษารวม 40 ครอบครัว

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาเบื้องต้น คนควาจากเอกสารบันทึก รายงานต่าง ๆ. สำ
นักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานจรัญที่กินกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอาจเดินทางไปรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นควยการสัง-
เกตและการสัมภาษณ์
2. ประชากรการส่งตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่จะทำการ
วิจัยใช้วิธี Cluster Random Sampling แบบ Multistage Sampling คัด
เลือกอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทานหลวงสามชุก และมีพื้นที่
เพาะปลูกอยู่ในเขตจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรมและนอกเขตจรัญที่กิน ซึ่งไ้พื้นที่หมู่
ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหมู่บ้านที่ไ้รับการคัด
เลือก เป็นพื้นที่สำหรับทำการศึกษาและทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธี Sample Random
Sampling คัดเลือกตัวอย่างจำนวน 40 ครอบครัว (40 sample โดยสุ่มจาก
จำนวนผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่กิน ทั้งในเขตจรัญที่กินและนอกเขตจรัญที่กินหมู่ที่ 5 ตำบล
หนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หมายเลข
เลข 1742 และ 1980 (8) และแผนที่เขตจรัญที่กินโซนที่ 6 ตอนที่ 2 จาก กม.
0 \neq 450 - กม. 10 \neq 190 (7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรก เป็นแบบสอบถามสภาพครอบครัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะการผลิตและรายได้ โดยใช้ทั้งคำถามปิดและคำถามเปิด เมื่อกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจแก้ไขแล้วนำไปทดสอบกับเกษตรกร หมู่ที่ 7 ตำบลบานสระ อำเภอสามสูง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อหาข้อบกพร่องทำการแก้ไขต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติแบบง่าย ๆ เช่น การวิเคราะห์ค่า Analysis of Variance และค่า Chi-square

5. ระยะเวลาในการทำการศึกษารวม เริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2524 ถึง พฤศจิกายน 2524

6. ค่าใช้จ่าย

ค่าวัสดุประมาณ 1,000 บาท

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประมาณ 2,500 บาท

7. สรุปและวิจารณ์ผล ใช้แบบเชิงพรรณนา (Descriptive)

ตารางการปฏิบัติงาน

รายการ เวลา	2524							2525	
	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
1. ตรวจสอบเอกสารสร้างแบบ สอบถาม									
2. ทดสอบแบบสอบถามและ ทำการแก้ไขปรับปรุง									
3. สํารวจรวบรวมข้อมูลภาค สนาม									
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบ สอบถาม									
5. เขียนรายงานปัญหาพิเศษ									
6. สัมมนาปัญหาพิเศษ									

ผู้ดำเนินการวิจัย นายพนรัตน์ พลายระหาร นักศึกษาชั้นปริญญา 4 ภาควิชา
บริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทค-
โนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ลักษณะทั่วไปของท้องที่และพื้นฐานการผลิตของ เกษตรกร

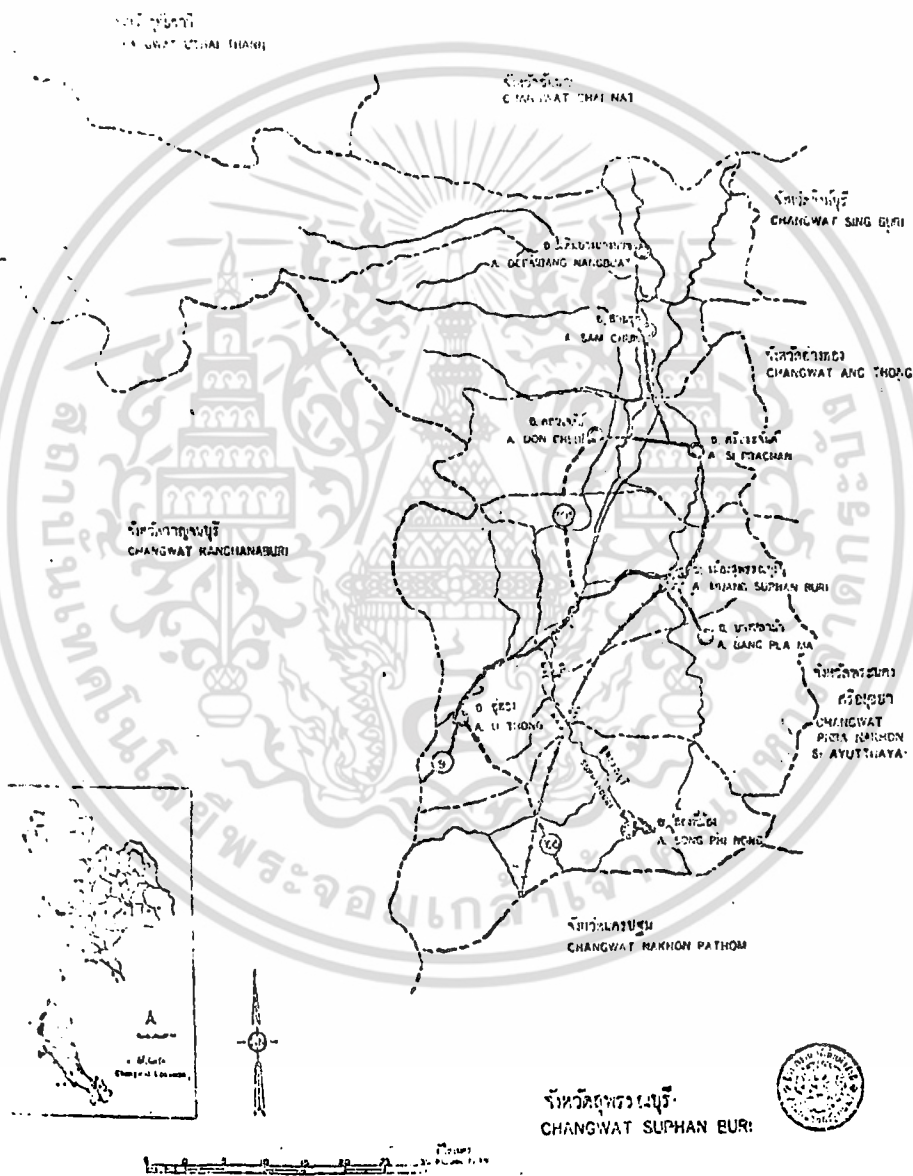
ขนาดและที่ตั้ง

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ประมาณ 789 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ 34 กิโลเมตร ทิศเหนือติดเขต อำเภอเดิมบางนางบวช ทิศตะวันออกติดเขตจังหวัดอ่างทอง ทิศใต้ติดเขตอำเภอสรีประจันต์และอำเภอกอนเจดีย์ ทิศตะวันตกติดเขตอำเภอกาญจนบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี (3 กนา 1 - 2) สามารถแบ่งพื้นที่ออกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ ปี พ.ศ. 2523

ประเภท	จำนวน (ไร่)
พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ	493,125
พื้นที่ดินถือครองทำการเกษตร	315,561
พื้นที่ดินประกอบการเกษตร	298,357
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	70,000
พื้นที่ดินอื่น ๆ	124,768

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอสามชุก เอกสารแนะนำอำเภอสามชุก โรเนียวเย็บเล่ม, 2524, หน้า 4

ภาพที่ ๓ แผนที่จังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

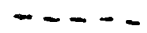

มาตราส่วน 1:150,000

14

อ.เค็มบางนางบัว

เครื่องหมาย

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ลำน้ำธรรมชาติ
- แม่น้ำ

ลำน้ำกระเสียว

ต.หนองโพธิ์

เขตตำบลเค็ม

ต.กระเสียว

อ.แสวงหา

บึงคางเขิน
ติดถนนจาก
ป่าสงวน

ป่า

ต.แจงงาม

ต.หนองสะเค็ด

ต.สามชุก

ต.วังลึก

ป่า

บึงทุ่งนาดี
ทุ่งสับฟาด
ติดถนนจาก
ป่าสงวน

ต.หนองหญ้าไซ

ต.หนองผักนาก

อ.สามชุก

จ.กาญจนบุรี

ป่า

ต.หนองราชวัตร

ต.บ้านสระ

ต.ย่านยาว

ป่า

ป่า

ป่า

อ.คอนเจคียบ

อ.ศรีประจันต์

แม่น้ำสุพรรณฯ

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ลักษณะค่อย ๆ สูงขึ้นไปทางทิศตะวันตก แต่ก็มีระดับไม่แตกต่างกันมาก ในบริเวณที่สูง เป็นป่าไม้ที่หมดสภาพแล้ว ควบคู่กันโคนลมแนวตรงทำเป็นพื้นที่ทำการเกษตรเสียเป็นส่วนใหญ่ ป่าไม้ที่เหลือมีสภาพเป็นป่าละเมาะ บริเวณที่ต่ำเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณไหลผ่าน และนอกจากนี้ยังมี ห้วย, หนอง, คลอง, บึง ทั่วไป ที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำสุพรรณส่วนมากจะอยู่ในเขตโครงการชลประทาน ทำให้พื้นที่ในบริเวณนี้เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าว และทำการเกษตรอย่างอื่น ๆ ที่สำคัญของอำเภอสามชุก

การปกครองและประชากร

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 81 หมู่บ้าน มีประชากร 15,524 คน ครัวเรือน (3 หน้า 2) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ตารางที่ 2) นับถือศาสนาพุทธ การรวมกลุ่มของเกษตรกรมีสหกรณ์การเกษตร 1 สหกรณ์ มีสมาชิก 1,492 ราย กลุ่มเกษตรกร 7 กลุ่ม สมาชิก 1,670 ราย มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5 กลุ่ม สมาชิก 135 ราย มีกลุ่มยุวเกษตรกร 5 กลุ่ม สมาชิก 206 ราย (10 หน้า 2)

ทรัพยากรธรรมชาติและอาชีพที่สำคัญ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ควบคู่กันที่เป็นคนนำล้าธารที่ไหลมาตามลำห้วย หรือลำรางธรรมชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูกของเกษตรกรนอกเขตโครงการชลประทาน แต่ในปัจจุบันนี้ ป่าไม้ส่วนมากของหมดสภาพไปควบคู่กันการตัดไม้ทำลายป่า และการบุกรุกแนวตรงเข้าทำกินในเขตป่าสงวน นอกจากป่าไม้แล้ว ยังมีพื้นที่ที่ไรทำการเกษตรที่กินยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ดิน เป็นส่วนสำคัญของการผลิตของอำเภอสามชุก ส่วนอาชีพที่สำคัญของอำเภอสามชุกได้แก่อาชีพเกษตรกรรมและ

อาชีพอื่น ๆ รong ๆ ลงมาถึงรายละเอียดในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงอาชีพที่สำคัญ ๆ ของประชากรในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2523

อาชีพ	ร้อยละ
เกษตรกรรม	80.66
ค้าขาย	7.57
รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	8.32
รับจ้าง	3.27
อื่น ๆ	0.18

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอสามชุก สถิติประชากรอำเภอสามชุก ประจำปี 2523 โรเนียว เข็มเล่ม, 2524, หน้า 8

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงว่าในบรรดาประชากรร้อยละ 80.66 ของอำเภอสามชุก ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นชวชนวนมากที่สุด โดยพิจารณาไ้จากการใช้พื้นที่ดินในการทำนามากที่สุดถึง 171,271 ไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้นอยู่ในเขตรมสุ่มมีฝนตกสม่ำเสมอ (ตารางที่ 4) ฤดูฝน ฝนตกตลอดปี ฤดูหนาวไม่หนาวจนเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงการใช้ที่ดินทำการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2523

ประเภท	จำนวน (ไร่)
พื้นที่ทางการเกษตร	298,357
พื้นที่ทำนา	171,271
นาค่า	100,011
นาหวาน	71,260
ออยน้ำคาล	33,235
มันสัมปะหลัง	7,454
ฝ้าย	1,261
พืชน้ำมัน	931
ชาวโพค	1,176
สับปะรด	80
ผักสวนครัว	560
อื่น ๆ	82,549

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามชูก ข้อมูลการเกษตรประจำปี 2523 โรเนียว
เย็บเล่ม, 2524 หน้า 2

97999

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2523

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2523

เดือน	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	รวม.	เฉลี่ย
2521	31.9	14.7	1.00	230.7	187.4	72.6	212.3	67.6	459.4	146.5	4.8	-	1,428.00	121
2522	-	-	-	10.7	89.3	87.9	106.2	81.4	320.6	9.3	-	-	705.9	72
2523	-	-	0.9	7.4	36.6	132.5	141.0	93.1	216.1	249.6	52.4	-	929.6	106

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา สถิติปริมาณน้ำฝนจังหวัดสุพรรณบุรี. โรเนียว, 2524, หน้า 1

พื้นฐานการผลิตข้าวของเกษตรกร

พื้นที่บางส่วนอันใดแก่พื้นที่ที่อยู่ในเขตที่สูง ทางด้านทิศตะวันตก ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นที่ดอน ไม่มีการชลประทานของภาครัฐแผนในการเพาะปลูก ดังนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตนี้จึงเป็นที่ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง พริก และพืชไร่อื่น ๆ แต่ดาบริเวณใดเป็นที่ลุ่มน้ำซังก็จะทำนา การทำนาโดยมากเป็นนาหว่าน หากมีละครัง ไม่คอยไถผล การไถที่กินขาดประสิทธิภาพ ส่วนพื้นที่ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่ม มีการชลประทานเข้าถึงหลายโครงการ เช่น โครงการส่งน้ำคลองโคกมะขามเข้า โครงการชลประทานหลวงสามชุก โครงการชันสูตร เป็นต้น จึงทำให้พื้นที่ในเขตที่ราบลุ่มมีความเหมาะสมในการปลูกข้าวเป็นอย่างมาก ในเขตที่ราบลุ่มนี้ มีพื้นที่บางส่วนได้รับการพัฒนาระบบเกษตรชลประทาน โดยได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานระยะที่ 2 ของโครงการเจ้าพระยาตอนบนระยะที่ 2 ในโครงการย่อยคอนเจตีย์ (5 หน้า 48 - 50) เสร็จเรียบร้อยแล้ว 4 โซน ควบกันคือ โซน 4 - 5, 5, 6 และโซน 7 ทั้งรายละเอียดแสดงในรูปที่ 3 รวมเป็นเนื้อที่ทั้งหมด 27,180 ไร่ (8 หน้า 1) จึงทำให้พื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วมีโอกาสและช่องทางเพิ่มผลผลิตและเพิ่มการนำเอาวิชาการและเทคโนโลยีเข้าทำการผลิตมากขึ้น

การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นการพัฒนาที่ดินไร่นาของเกษตรกร ให้ได้รับน้ำชลประทานทั่วถึงทุกแปลงและปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก ให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด โดยจักรปร่างหรือโยกย้ายแปลงเพาะปลูกเดิมให้สะดวกต่อการทำการเพาะปลูก เช่น ปร่างแปลงเดิมมีคี่เบี้ยว ก็จักรใหม่ให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (รูปที่ 4 และ 5) เจ้าของเคียวที่มีที่กินหลายแปลงแยกกันอยู่ในบริเวณใกล้เคียงก็สืบเปลี่ยนย้ายที่ใหม่มาอยู่รวมอยู่เป็นแปลงเคียวติดต่อกัน ปรับระดับดินสูง ๆ ต่ำ ๆ ในสนามเสมอ แล้วจึงขุดคูลำน้ำ ระบายน้ำและเส้นทางลำเลียงผ่านแปลงเพาะปลูก โดยทั่วถึงทุกแปลง ให้ได้รับน้ำโดยตรงจากคูน้ำ และสามารถลำเลียงขนส่งจากไร่นาสู่

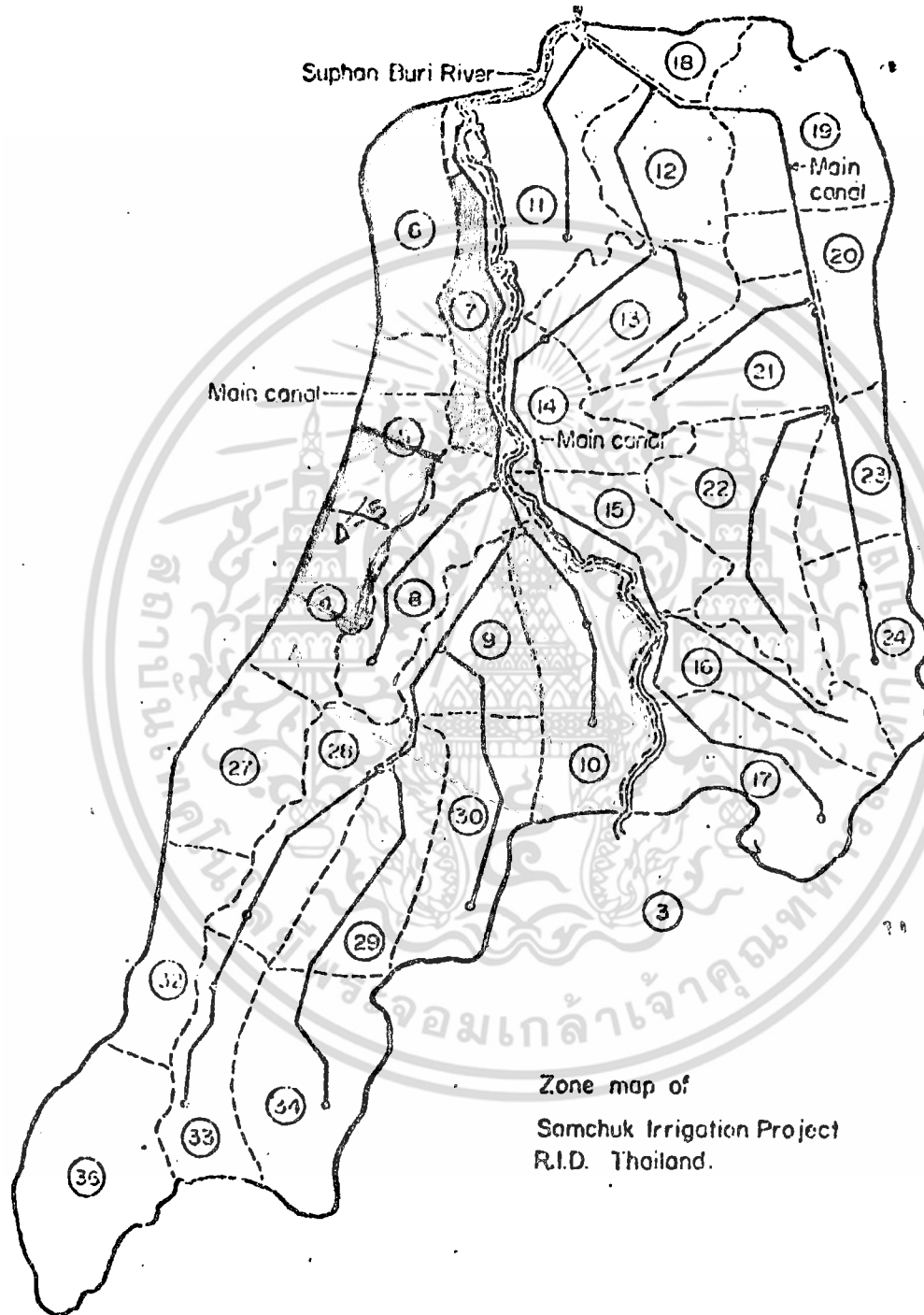
ถนนสายใหญ่โต นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการทำงาน เกษตร เช่น การส่งเสริมการเกษตร การสหกรณ์ ฯลฯ ไว้ในโครงการจัดรูปที่ดิน อีกด้วย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่า การจัดรูปแปลงหรือ โยกย้ายแปลง เพาะปลูกเป็นส่วนหนึ่งของงานจัดรูปที่ดินเท่านั้น แยกงานส่วนใหญ่โต แก่การจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในไรนาเพิ่มเติม เช่น คูส่งน้ำ คุระบายน้ำ ทางลำเลียง อาคารชลประทานในคูส่งน้ำ ตลอดจนการปรับระดับพื้นที่ดิน เทาที่จำเป็น เพื่อให้ทุกแปลงได้รับความสะดวกเรื่องน้ำและทางลำเลียงอย่างทั่ว ถึง แต่ที่ตอ้งมีการโยกย้ายหรือจัดรูปแปลงใหม่คยนั้น ก็เพื่อให้วางระบบคูน้ำ และทางลำเลียงผ่านแปลงต่าง ๆ โดยง่ายขึ้น ตลอดจนเจ้าของที่ดินสามารถไ้ใช้ ที่ดินที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นับว่าเป็นความสะดวกสบายขั้นมูลฐานของการ ทำการผลิตโคเป็นอย่างดี

นอกจากสภาพพื้นที่และการชลประทานที่เป็นปัจจัยที่เหมาะสมขั้นพื้นฐาน ของการผลิตแล้ว อำเภอสามชูกยังมีแหล่งเงินทุนที่เป็นสถาบันที่จะทำให้เกษตรกร หรือชาวนาใช้เงินทุน ที่มีต้นทุนต่ำ สถาบันการเงินที่มีอยู่ในอำเภอสามชูกนั้น มี ธนาคารที่เป็นของรัฐ 2 แห่ง ที่ปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกร คือ ธนาคารกรุงไทยจำกัด และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จำกัด. และนอกจาก นี้ยังมีธนาคารพาณิชย์ที่ปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรอีก 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารเอเชีย จำกัด และธนาคารศรีนครจำกัด ดังนั้นปัญหาขาดแคลนเงิน ทุนที่จะลงทุนในการผลิตภาคเกษตรกรรมคงจะบรรเทาเบาบางลงไปบ้าง ควยมี สถาบันการเงินคอยให้ความช่วยเหลืออยู่

ลักษณะการผลิตข้าวของชาวนา

อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทำนาทั้งหมดประมาณ 171,291 ไร่ มีการทำนาค่าประมาณ 100,031 ไร่ พื้นที่ทำนาค่าส่วนมากอยู่ในเขตที่มีการ ชลประทาน สามารถทำการผลิตโคปีละ 2 ครั้ง หรือถ้าในรวม 2 ปี สามารถทำ

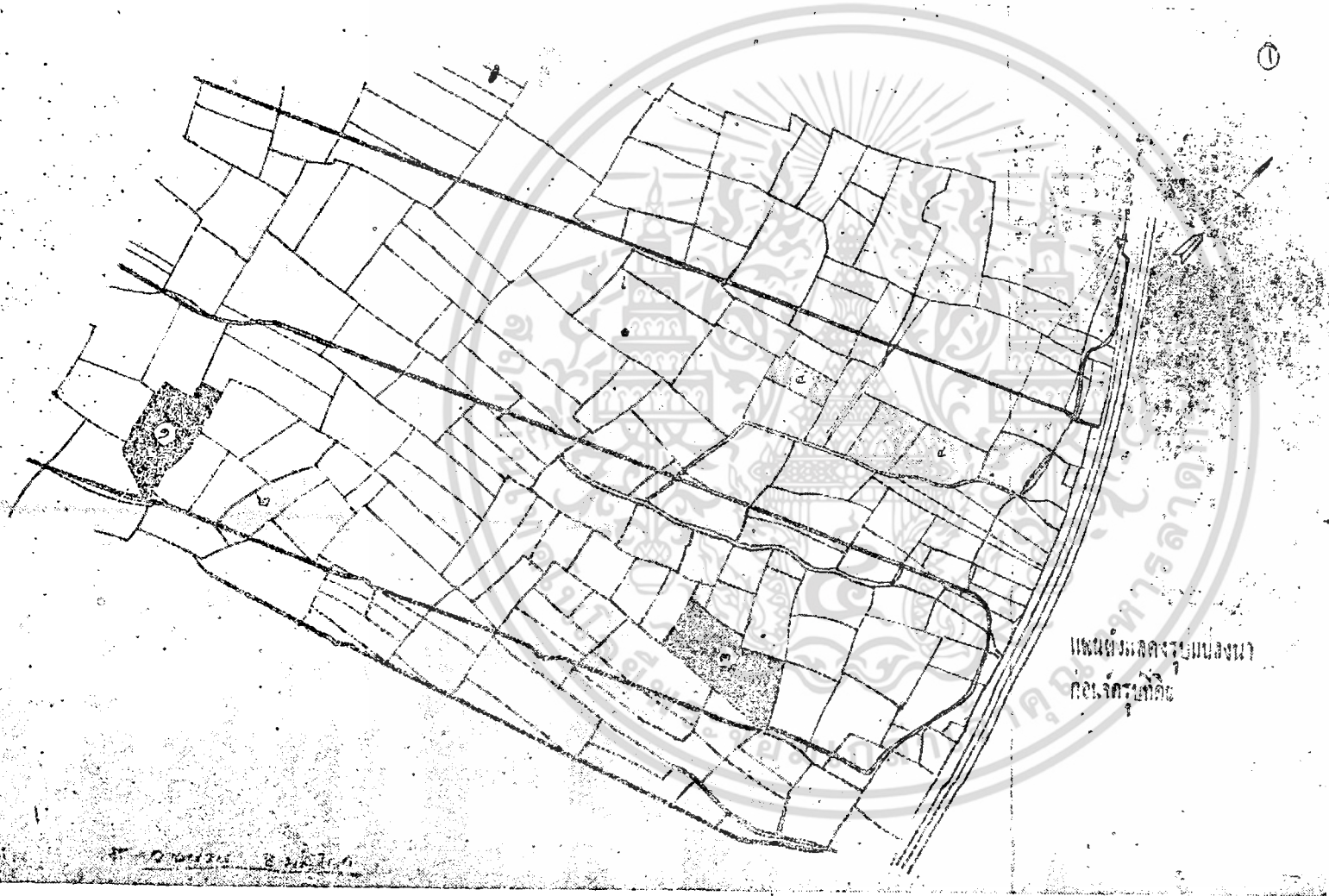

Zone map of
Samchuk Irrigation Project
R.I.D. Thailand.

แผนที่ ๑ แผนที่แสดงไร่นาต่าง ๆ ในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิตได้ถึง 5 ครั้ง การทำการผลิตมีการนำเอาวิชาความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ เขามาใช้ มีการใช้เครื่องจักรเครื่องยนต์ในการผลิต เช่น รถไถนา เครื่องดำนา เครื่องพ่นยา เครื่องเกี่ยวข้าว เครื่องนวดข้าว มีการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชในการผลิต ไรชาวพันธุ์ดีให้ผลผลิตสูง เช่น พันธุ์ กข. 7, กข. 11 พันธุ์ ที่ซี กำลังการผลิตในระดัปรไนาอยู่ระหว่าง 3 - 5 คนต่อครอบครัว ผลผลิตที่อยู่ระหว่าง 80 - 100 ถัง โดยเฉลี่ย ส่วนพื้นที่ก่อนที่มีการทำนาหว่าน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 71,260 ไร่ ไม่มีระบบชลประทาน การทำการผลิตของอาศัยนำฝนทำการเพาะปลูก ทำการผลิตได้ปีละครั้ง ผลผลิตเฉลี่ยค่อนข้างต่ำคือประมาณ 30 - 40 ถังต่อไร่ ต่อปี พันธุ์ข้าวที่ใ้ส่วนมากเป็นพันธุ์พื้นเมือง การใช้เทคโนโลยีการผลิตต่ำ เกษตรกรส่วนมากเป็นพวกยากจน ขาดแคลนเงินทุนทวย ประสพภาวะฝนแล้งติดต่อกันหลายปี

ในปัจจุบันนี้ในพื้นที่ที่มีการชลประทานก็ นอกจากทำนาคำแล้ว ยังได้มีการทำนาหว่านนำตมกันบ้างในบางแห่ง การทำนาหว่านนำตมนั้น ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการทำนาหว่าน จะฝึกกันก็แต่วิธีการเตรียมดินเท่านั้น การเตรียมดินสำหรับทำนาหว่านนำตม เหมือนกับการเตรียมดินทำนาคำ คือ เตรียมดินเสร็จเรียบร้อย จะตอง เป็นเทือกแล้วจึงนำเมล็ดพันธุ์ข้าวหว่านลงไปในอัตราไร่ละประมาณ $1\frac{1}{2}$ - 2 ถัง แล้วระบายน้ำออกจากแปลงให้หมดเพื่อให้ข้าวงอกตน เมื่อข้าวงอกตนเป็นต้นประมาณ 4 - 6 นิ้ว ก็ปล่อยน้ำเขานา การทำนาหว่านนำตมประหยัดเวลาและต้นทุนในขั้นตอนของการปลูก ไ้ผลผลิตต่ำกว่านาคำ เพราะมีจำนวนต้นมากกว่า จากผลการทดลองการทำนาหว่านนำตม ที่ตำบลบ้านสระ อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี ในฤดูกาลผลิตปี 2522/2523 ปรากฏว่าไ้ผลผลิตสูงถึงประมาณ 110 - 125 ถังต่อไร่ต่อฤดู (9 หน้า 8) การทำนาหว่านนำตมก็มีข้อเสียอยู่บาง อาทิ เช่น ตองใช้เมล็ดพันธุ์มาก ใช้ปุ๋ยมาก ทำให้เสียต้นทุนการผลิตในคานการจัดหาเมล็ดพันธุ์และปุ๋ยสูงขึ้น แต่ถาเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ไ้เพิ่มขึ้น และค่าแรงงานที่ลดขั้นตอนของการถอนกล้าและปักดำ ที่ทำให้ต้นทุนปลูกลดลงไป การทำนาหว่านนำตมมีความเหมาะสมมากที่สุดในการทำนาในเขตชลประทานที่มีพื้นที่ราบเรียบสม่ำเสมอ สามารถควบคุมน้ำและระบายน้ำไ้สะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ผลการสำรวจและวิเคราะห์

จากการสำรวจรายไคของ เกษตรกรในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปรากฏว่าเกษตรกรส่วนมากมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีฐานะปานกลาง เกษตรกรสามารถไคที่ดินที่มีความเหมาะสมในโครงการชลประทานทำการเพาะปลูก โดยเฉพาะทำนาเป็นส่วนใหญ่ สร้างรายไคให้เกษตรกรครัวเรือนข้างสูง ทำให้เกษตรกรส่วนมากมีความเป็นค้ำคู้ มีฐานะมั่นคง ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 1 - 10 ส่วนการวิเคราะห์ทางสถิตินั้น จากการศึกษารายไคของ เกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุกในปีการผลิต 2523/2524 ที่ผานมา เพื่อทำการเปรียบเทียบรายไคระหว่าง เกษตรกรในเขตจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวมและนอกเขตว่า เกษตรกรกลุ่มไหนจะมีรายไคดีกว่ากัน ผลปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบรายไคสุทธิต่อไร่ โดยเฉลี่ยแล้ว เกษตรกรนอกเขตจัครุปีที่ดิน เพื่อเกษตรกรรวมมีรายไคสุทธิต่อไร่โดยเฉลี่ยสูงกว่ารายไคสุทธิต่อไร่ โดยเฉลี่ยของเกษตรกรในเขตจัครุปีที่ดินในท้องที่เดียวกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ พอสรุปไคดังนี้

1. ความอุดมสมบูรณ์ของดินของพื้นที่ในเขตจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวมมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำกว่าพื้นที่นอกเขตจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวม ทั้งนี้ควยเหตุว่าในการจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวมนั้น หนาคินในบริเวณที่ดอนจะถูกค้ำค้อออกแล้วนำไปสร้างถนนและคันคูส่งน้ำระบายน้ำ ในพื้นที่ที่มีการจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวม จึงเป็นเหตุทำให้พื้นที่ส่วนมากของสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ของดินไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ถึงแม้ว่าจะระยะเวลาจะนานมาถึง 3 ปี แลวกก็ตาม ความอุดมสมบูรณ์ของดินก็ยังไม่ฟื้นตัวอยู่ในสภาพเดิมไค จึงเป็นเหตุทำให้พื้นที่ในเขตจัครุปีที่ดินเพื่อเกษตรกรรวมไคผลผลิตต่ำกว่าพื้นที่นอกเขตจัครุปีที่ดิน และนอกจากนี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหา

* ปลูก เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงมากกว่าควย

2. ผลกระทบจากการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่มีต่อดินในเขตจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรม มีมากกว่าดินนอกเขตจรัญในที่เดียวกัน ทั้งนี้ควยเหตุที่ว่าดินในเขตจรัญที่กินถูกกัดคืดผิวหน้าไปทำให้เหลือแต่ดินชั้นถัดไป ซึ่งจะเป็นดินชั้นกลางและมีคุณสมบัติเป็นกรมากกว่าดินชั้นบนที่เป็นผิวหน้าดิน เมื่อมีการนำปุ๋ยวิทยาศาสตร์มาใช้ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลการผลิต จึงทำให้การเพิ่มความเป็นกรของดินมากยิ่งขึ้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตที่ไคในพื้นที่เขตจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรมต่ำกว่าผลผลิตในพื้นที่นอกเขตจรัญที่กิน

3. เกิดความผิดปกติทางเทคนิคและหลักการของการจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรม โดยหลักการของการจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรมแล้ว เมื่อจรัญที่กินเสร็จเรียบร้อยจะทำให้พื้นที่เพาะปลูกมีระดับเดียวกัน ทำให้สะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายในการควบคุมน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกประการหนึ่ง แต่ผลจากการสำรวจปรากฏว่าพื้นที่ที่ไครับการจรัญที่กิน เพื่อเกษตรกรรมในท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผึกนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ไคเป็นไปตามหลักการดังกล่าวข้างตน ยังมีพื้นที่เป็นจำนวนมากมีระดับพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำที่ส่งมาจากคูในไรนา ทำให้เป็นอุปสรรคในการทคหน้าเขานาหรือบางแปลงก็ยังมีพื้นที่ลุ่ม ๆ กอน ๆ อยู่ในแปลงเดียวกันอีกควย ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการก่อสร้างไม่ไคเป็นไปตามเทคนิคและหลักการ จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการไคหน้าและระบายน้ำในการเพาะปลูก ตองไคเครื่องสูบน้ำเขานา และระบายน้ำออกจกนาค ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

จากสาเหตุที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้รายไคสุทธิต่อไรโดยเฉลี่ยของเกษตรกรนอกเขตจรัญที่กินคือรายไคสุทธิต่อไรโดยเฉลี่ยของเกษตรกรในเขตจรัญที่กินในพื้นที่ชลประทานเดียวกัน ซึ่งไม่ไคเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือเกษตรกรนอกเขตจรัญที่กินมีรายไคสุทธิต่อไรโดยเฉลี่ยประมาณ 2,464.61 บาท ส่วน

รายไคสุทธิต่อไร่โดยเฉลี่ยของ เกษตรกรในเขตจรัญที่กินประมาณ 2,059.98 บาท และเมื่อนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติเบื้องต้น โดยพิจารณาจากค่า T ratio ที่ D.F. 38 จากตารางปรากฏว่า เกษตรกรนอกเขตจรัญที่กิน มีรายไคสุทธิต่อไร่โดยเฉลี่ย สูงกว่า เกษตรกรในเขตจรัญที่กินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) และ เพื่อทำการวิเคราะห์ Variance ต่อไปเพื่อหาค่า Variance ของ Treatment ปรากฏว่าค่า F ratio ที่ D.F 1 ของ Treatment ที่ไคจากตารางมีค่าสูง กว่าค่าที่ไคจากการคำนวณ จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Unsignificant) จึงไม่ จำเป็นต้องทดสอบหาค่า L.S.D. ต่อไป

ตารางที่ 1 การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของ เกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในปีการผลิต 2523/2524

ประเภท	ร้อยละ
เกษตรกรที่มีที่ดินของตัวเอง	70.00
เกษตรกรเช่าบางส่วน	7.50
เกษตรกรเช่าทั้งหมด	22.50

จากการสำรวจระดับหมู่บ้านประมาณไคว่า เกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบล หนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีที่ดินทำกินของตัวเอง ร้อยละ 70 เป็น เกษตรกรเช่าบางส่วน ร้อยละ 7.5 และเป็น เกษตรกรเช่าทั้งหมด ร้อยละ 22.5 จากการที่ เกษตรกรส่วนมากมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง จึงทำให้ฐานะทาง ครอบครัวยั่งยืนและส่งผลให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้นตามไปควย

ตารางที่ 2 การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามประเภทของการชลประทาน ในฤดูกาลผลิตปี 2523/2524

ประเภทการชลประทาน	มีที่ดินของตนเอง (%)	เช่าบางส่วน (%)	เช่าทั้งหมด (%)	รวม (%)
ในเขตจักรูปที่ดิน	60	10	30	100
นอกเขตจักรูปที่ดิน	80	5	15	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในเขตจักรูปที่ดินในท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีเกษตรกรเช่านาถึงร้อยละ 40 จากสาเหตุอันนี้ทำให้รายไคสุทธิต่อไร่โดยเฉลี่ยของเกษตรกรในเขตจักรูปที่ดินต่ำกว่ารายไคสุทธิต่อไร่โดยเฉลี่ยของเกษตรกรนอกเขตจักรูปที่ดินในท้องที่เดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากต้องเสียต้นทุนการผลิตเป็นค่าเช่าเพิ่มขึ้น (ดูรายละเอียดในผลการวิเคราะห์ภาคสถิติ)

ตารางที่ 4 ประเภทการจ่ายค่าเช่าของเกษตรกรผู้เช่านาในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในฤดูกาลผลิตปี 2523/2524

ประเภทค่าเช่า	ร้อยละ
จ่ายค่าเช่า $\frac{1}{3}$ ของผลผลิต	8.333
จ่ายค่าเช่า $\frac{1}{2}$ ของผลผลิต	-
จ่ายค่าเช่า 10 - 20 ถึงต่อไร่ต่อฤดู	58.333
จ่ายค่าเช่า เป็นผลผลิตแล้ว แต่จะตกลงกัน	25.000
จ่ายค่าเช่า เป็นเงินสดแล้ว แต่จะตกลงกัน	8.833

จากตารางแสดงให้เห็นว่าในการเช่าที่นาทำกินของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าของนาส่วนมากจะเก็บค่าเช่าเป็นผลผลิต 10 - 20 ถึงต่อไร่ต่อฤดู ซึ่งการเก็บค่าเช่าลักษณะนี้เป็น การเก็บค่าเช่าที่แพงมาก คือในเวลา 1 ปี เกษตรกรผู้เช่านาควยวิธีนี้จะต้องจ่ายค่าเช่าถึง 20 - 40 ถึงต่อไร่หรือประมาณ 700 - 1,400 บาทต่อไร่ต่อปี จึงเป็นเหตุทำให้เกษตรกรผู้เช่าต้องมีต้นทุนสูง ทำให้มีรายได้น้อย และทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินและการเกษตรอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกจากประเภทการถือครองที่ดิน

ประเภท	รายได้ บาท/ปี/ครอบครัว	รายได้บาท/ปี/คน
มีที่ดินของตนเอง	80,050.00	18,205.58
เช่าบางส่วน	88,733.33	21,500.00
เช่าทั้งหมด	83,411.67	15,813.85

จากตารางแสดงให้เห็นว่าผลจากการสำรวจระดับครอบครัว 40 ราย ปรากฏว่าในปี 2523/2524 ซึ่งเป็นปีที่ผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในขั้นปกติ กลุ่มที่มีรายได้สูงสุดของเกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี คือกลุ่มเช่าบางส่วน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนถึง 88,733.33 บาทต่อปี หรือ 21,500 บาทต่อคนต่อปี กลุ่มที่มีรายได้รองลงมาได้แก่กลุ่มเช่าที่ดินทั้งหมดมีรายได้ต่อครัวเรือนเท่ากับ 83,411.67 บาทต่อปีหรือประมาณ 15,813.85 บาทต่อคนต่อปี ส่วนกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีที่ดินทำกินของตนเองและทำกินอยู่เฉพาะในที่ดินของตนเอง มีโคเช่าเพิ่มเติม มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีของกลุ่มนี้เท่ากับ 80,050 บาท หรือประมาณ 18,205.58 บาทต่อคนต่อปี เหตุที่เกษตรกรกลุ่มสุดท้ายที่ทำกินเฉพาะในที่ดินของตนเองมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นเพราะมีขนาดที่ดินทำกินโดยเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเกษตรกรเช่าบางส่วนและเช่าทั้งหมด (ตารางที่ 6) แต่ถาพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีแล้ว รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของเกษตรกรที่ทำกินเฉพาะในที่ดินของตนเองสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของเกษตรกรในกลุ่มเช่าทั้งหมด ทั้งนี้เพราะว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของครอบครัวเกษตรกรที่ทำกินเฉพาะในที่ดินของตนเองมีน้อยกว่าสมาชิกในครัวเรือนของครอบครัวเกษตรกรเช่าทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ขนาดของที่ดินและระดับของรายได้ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบล
หนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภท	ขนาดของที่ดินทางการเกษตร (ไร่)	รายได้บาท/คน/ปี
1. มีที่ดินของตนเอง	16.42	18,205.58
2.เช่าบางส่วน		
- ของตนเอง	8.67	
- เช่าเพิ่มเติม	12.00	21,500.00
3.เช่าทั้งหมด	18.22	15,813.85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 รายได้เงินสดทางการเกษตร ของเกษตรกรแยกประเภทขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภทการ ชลประทาน	ขนาดของเนื้อที่ถือครอง				
	1 - 9.9 ไร่	10-19.9ไร่	20-29.9ไร่	30-39.9ไร่	
ในเขตจักรู บที่กิน	24,000.00	71,255.00	105,773.00	146,950.00	86,994.56
นอกเขตจ ัก บที่กิน	27,170.67	69,888.33	102,750.00	-	66,603.00
รวมเฉลี่ย ทั้ง หมู่	25,585.33	70,571.67	104,261.50	146,950.00	86,842.12

รายได้เงินสดทางการเกษตร = รายได้เงินสดจากการขายผลิตภัณฑ์พืชและสัตว์ในฟาร์ม ตลอดจนรายไ
คเงินสดทางการเกษตรจากรายรับอื่น ๆ เช่น นำสัตว์ และเครื่องมือเกษตรไปรับจ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 ระบายเงินสดทางการเกษตรของเกษตรกรแยกประเภทตามขนาด
ของเนื้อที่ถือครอง มีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่
ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
บาท/ครัวเรือน

ประเภทการชลประทาน	ขนาดของเนื้อที่ถือครอง				รวมเฉลี่ย
	1-9.9ไร่	10-19.9ไร่	20-29.9ไร่	30-39.9ไร่	
ในเขตชลประทาน	12,201.50	37,848.44	58,904.67	99,740.67	52,173.82
นอกเขตชลประทาน	13,302.00	31,356.83	56,247.80	-	33,641.54
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	12,760.75	34,602.63	57,576.23	99,740.67	51,178.07

ระบายเงินสดทางการเกษตร = ระบายเงินสดเพื่อใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตร
ทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรและคงที่ ค่าใช้จ่ายผันแปร
ได้แก่ค่าใช้จ่ายเงินสดในการดำเนินการผลิต เช่น ค่า
ปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าพันธุ์พืชและสัตว์ ค่าอาหาร
และยารักษาสัตว์ และค่าจ้างบริการทางการเกษตร
เป็นต้น ส่วนค่าใช้จ่ายเงินสดคงที่ได้แก่ค่าเช่าที่ดินค่า
ภาษีและดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรแยกประเภทตามขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
บาท/ครัวเรือน

ประเภทของการชลประทาน	ขนาดของเนื้อที่ถือครอง				รวมเฉลี่ย
	1-9.9 ไร่	10-19.9 ไร่	20-29.9 ไร่	30-39.9 ไร่	
ในเขตชลประทานที่กิน	11,798.50	33,406.55	46,868.33	47,209.33	34,820.7
นอกเขตชลประทานที่กิน	13,850.67	46,502.20	38,531.41	-	32,961.2
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	12,824.58	39,954.37	42,699.87	47,209.33	35,672.0

รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร = รายได้เงินสดทางการเกษตร - รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 รายจ่ายในครัวเรือนเกษตรกรแยกประเภทตามขนาดของเนื้อที่ถือครอง ปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

บาท/ครัวเรือน

ประเภทของการชลประทาน	ขนาดของเนื้อที่ถือครอง				รวมเฉลี่ย
	1-9.9 ไร่	10-19.9 ไร่	20-29.9 ไร่	30-39.9 ไร่	
ในเขตชลประทาน	11,650.00	24,073.33	33,792.67	29,166.67	24,670.67
นอกเขตชลประทาน	12,200.00	27,441.67	28,000.00	-	24,436.37
เฉลี่ยทั้งหมด	11,925.00	25,757.50	30,896.33	29,166.67	24,436.37

รายจ่ายในครัวเรือนเกษตรกร = รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตรหรือรายจ่ายเงินสดในครัวเรือน + มูลค่าผลิตภัณฑ์พืชและสัตว์ที่ผลิตได้ในฟาร์มนำมาบริโภค

จากการสำรวจรายจ่ายในครัวเรือนเกษตรกรของเกษตรกรในหมู่ที่ 5 ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรในเขตชลประทานมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยครอบครัวละ 22,547.22 บาท และเกษตรกรทั้งหมดมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยครอบครัวละ 24,436.37 บาท

ตารางที่ 11 รายได้เงินส่นอกการเกษตรของเกษตรกรแยกประเภทตามขนาดของ
เนื้อที่ถือครองปีการเพาะปลูก 2523/2524 ของเกษตรกรหมู่ที่ 5
ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
บาท/ครัวเรือน

ประเภทการชลประทาน	ขนาดเนื้อที่ถือครอง				รวมเฉลี่ย
	1-9.9 ไร่	10-19.9 ไร่	20-29.9 ไร่	30-39.9 ไร่	
ในเขตจรัญที่กิน	10,000	5,000	-	-	7,500.00
นอกเขตจรัญที่กิน	1,000	25,730	1,000	-	9,233.33
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	5,500	13,350	1,000	-	7,283.33

รายได้เงินส่นอกการเกษตร = รายได้เงินส่นอกฟาร์มทั้งหมด เช่น ค่ารับจ้างทำ
ในและนอกการเกษตรทุกคน เงินเดือนของทุกคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายไคสุทธิของ เกษตรกรในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก
อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับที่	นอกเขตจักรูป	ในเขตจักรูป	ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ
1	2,891.00	1,441.68	
2	2,477.27	1,696.50	
3	1,774.57	2,527.33	
4	3,511.14	862.00	
5	3,175.50	2,771.20	
6	2,386.17	2,796.60	
7	3,397.89	1,695.62	
8	2,554.70	1,886.08	
9	1,260.25	2,205.19	
10	2,583.50	1,399.05	
11	2,583.14	1,915.65	
12	3,191.35	3,120.55	
13	1,704.00	2,357.53	
14	2,344.50	2,721.33	T ratio = 7.56 **
15	2,431.67	2,647.17	
16	1,848.14	1,201.20	D.F. 38 5 % = 4.08
17	2,817.50	2,399.42	1, % = 7.31
18	2,947.71	2,001.87	
19	1,279.60	1,637.15	
20	2,132.60	1,916.42	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Analysis of Variance

Source of Difference	DF	SS.	Variance (MS.) + 1	F Ratio	
				Calculated	Table
SS. Total	39	16,543,720.60	SS./DF		
SS. Block	19	7,009,822.25	368,938	0.887	
SS. Tr	1	1,637,319.11	1,637,319.11	3.939	4.38 8.18
SS. Error	19	7,896,579.24	415,609.43		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาระบบชลประทานควบการจัดการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นการสร้างความพร้อมให้กับพื้นที่เพาะปลูกอย่างทั่วถึงทุกแปลง ทำให้สามารถใช้พื้นที่เพาะปลูกบางส่วนมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าในระยะแรก ๆ ของการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสร็จสิ้นมานานไปแล้ว จะมีปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ลดลงไปบ้าง แต่ก็ได้แก้ไขปรับปรุงบำรุงดินอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว ปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดินที่สูญเสียไปนั้น ก็คงจะมีผลกระทบกระท่อนเพียงในระยะสั้น ส่วนปัญหาเรื่อง การก่อสร้างและดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ถูกต้องตามเทคนิคและหลักการนั้น ถ้าไต่หาทางแก้ไขเสียใหม่ ก็จะทำให้พื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมานานไปแล้ว มีประสิทธิภาพในการใช้ดินและน้ำมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญที่สุดก็คือ สามารถเลือกปลูกพืชใดก็ตามต้องการ ส่วนพื้นที่ที่จะคงทำการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในโอกาสต่อไป ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรจะได้มีการควบคุมการก่อสร้างและดำเนินการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้งานตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และประการที่สำคัญที่สุดควรเลือกสรรแต่บริษัทที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญงานในเรื่องการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เขามาดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในพื้นที่แห่งใหม่ที่จะดำเนินการต่อไป

แนวทางแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ล้วนแต่เป็นสาเหตุทำให้ผลผลิตในพื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินเสร็จสิ้นไปใหม่ ๆ มีผลผลิตตกต่ำ และมีต้นทุนในการผลิตสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยลงสูญเสียเศรษฐกิจต่อเกษตรกรเองและประเทศชาติ แนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. หลังจากการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการ

อบรมแนะนำวิธีการปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกร เพื่อเกษตรกรจะได้ทำการปรับปรุงบำรุงดินไถถนวิธี และยังคงช่วยให้เกษตรกรประหยัดเงินตราและเวลาได้อีกด้วย

2. หลังจากจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรจะได้มีการสำรวจดินเพื่อทำการศึกษาดังโครงสร้างของดิน คุณสมบัติทางเคมีและฟิสิกส์ของดินเพื่อหาแนวทางการแก้ไขให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินกลับคืนสภาพเดิมโดยเร็วไวแล้ว นำผลการศึกษาไปเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติต่อไป

3. การไชปุ๋ยเพื่อการปรับปรุงบำรุงดินภายหลังเสร็จสิ้นการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว ควรไชปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่ไปกับการไชปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยเคมีเพื่อจะได้ช่วยให้โครงสร้างของดินดีขึ้นและช่วยลดผลกระทบจากการไชปุ๋ยเคมี

4. พื้นที่ใดที่ไม่ได้รับการจัดรูปที่ดินผ่านไปแล้ว และยังมีสิ่งบดบังไม่ถูกต้องตามเทคนิคอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขหาเสียใหม่ ไม่ควรปล่อยให้เกษตรกรต้องรับภาระแก้ไขเอาเอง จะทำให้ภาพพจน์ของการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสีย เสื่อมความเชื่อถือในหมู่เกษตรกรจะทำให้เกิดแรงต้านเกิดขึ้นในโอกาสต่อไป ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาการชลประทานในรูปการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องเลิกลงไปได้

5. การควบคุมการก่อสร้างและกำเนินการจัดรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนของเกษตรกรมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจการจ้างงานเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของเกษตรกรเอง และป้องกันการทำทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลและบริษัทผู้รับเหมา

6. การเลือกสรรบริษัทผู้รับเหมาเข้ามาดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรเลือกสรรแต่เฉพาะบริษัทผู้รับเหมาที่มีประสบการณ์ และความชำนาญงาน ในงานการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพถูกต้องและรวดเร็วทันต่อฤดูกาลเพาะปลูกในฤดูต่อไป

7. ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว ควรจะไ้มีการติดตามทวนการศึกษาและประเมินผลทุกระยะ ๆ (อาจเป็นช่วงทุก ๆ 3 ปี ก็ได้) เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

สรุป

รายได้ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานหลวงสามชุก อำเภอสสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จัดได้ว่าเป็นเกษตรกรที่มีรายได้สูง ทำให้เกษตรกรมีฐานะมั่นคง เศรษฐกิจของท้องถิ่น มีการยอมรับวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต ส่วนพื้นที่ในเขตจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น ควรจะไ้มีการศึกษาประเมินผลทุกระยะก็จะทำให้การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสัมฤทธิ์ผลตามความต้องการได้

๒
เอกสารอ้างอิง

1. กองเศรษฐกิจการเกษตร. 2520. แนวทางแผนพัฒนาการเกษตร ฉบับที่ 4 ปี 2520 - 2524. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
2. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสวมชุก. 2524. รายละเอียดเกี่ยวกับแผนที่แสดงเขตนางน้ำในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสวมชุก. สุพรรณบุรี
3. ที่ว่าการอำเภอสามชุก. 2523. เอกสารแนะนำอำเภอสามชุก. สุพรรณบุรี (โรเนียว เย็บเล่ม)
4. บันลือ คำวชิรพิทักษ์. 2523. เศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
5. สำนักงานกลางจรัญที่กิน. 2521. สรุปผลที่ได้รับจากการจรัญที่กิน โครงการเจ้าพระยาตอนบน ระยะที่ 1. กรุงเทพฯ (โรเนียว เย็บเล่ม)
6. สำนักงานกลางจรัญที่กิน. 2520. การดำเนินงานจรัญที่กินเพื่อเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ (โรเนียว เย็บเล่ม)
7. สำนักงานกลางจรัญที่กิน. 2524. การจรัญที่กินเพื่อเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ (โรเนียว เย็บเล่ม)
8. สำนักงานจรัญที่กินจังหวัดสุพรรณบุรี. 2524. ผลงานจรัญที่กินในเขตโครงการชลประทานสามชุก. สุพรรณบุรี
9. สำนักงานเกษตรอำเภอสามชุก. 2524. รายงานผลผลิตข้าวประจำปีการเพาะปลูก 2522/2523. สุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. สำนักงานเกษตรอำเภอสามชุก. 2524. ขอมูลการเกษตรเกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรอำเภอสามชุก. สุพรรณบุรี (โรเนียวเย็บเล่ม)
11. Minister of Agriculture and Co-operative, Division of Agricultural Economics. THAILAND'S FOURTH FIVE-YEAR AGRICULTURAL DEVELOPMENT PLAN B.E. 2520 - 2524 GUIDE LINES. The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Ltd. 1977.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเกษตรกร

เรื่อง ภาวะการผลิตและรายได้ของชาวนา ในเขตชลประทาน
โครงการชลประทานหลวงสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ที่อยู่ เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ผู้จัดการฟาร์ม
 - 2.1 ชื่อ
 - 2.2 อายุ ปี
 - 2.3 ท่านเป็นคนท้องถิ่นนี้หรือไม่
 เป็น
 ไม่เป็น ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่
 อาชีพ
 สาเหตุที่ย้ายมา
 - 2.4 การศึกษา
 ไม่เคยเรียนในโรงเรียน (ระบุความสามารถในการอ่านเขียน)
 เรียนจบต่ำกว่า ป.4
 เรียนจบ ป.4
 เรียนจบสูงกว่า ป.4 (ระบุ)
 - 2.5 ขนาดครอบครัว
 จำนวนสมาชิกทั้งหมดในปัจจุบัน คน ชาย คน หญิง คน
 จำนวนสมาชิกที่ทำนาเต็มที่ คน ชาย คน หญิง คน
 จำนวนสมาชิกที่ทำนาเป็นครั้งคราว คน ชาย คน หญิง คน
 จำนวนสมาชิกที่ไม่ทำนาเลย คน ชาย คน หญิง คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ท่านเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรใดบ้างหรือไม่

เป็น

ไม่เป็น

ถ้าเป็น ท่านเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรใด

สหกรณ์การเกษตร

กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มลูกคณาจารย์ ช.ก.ส. และธนาคารพาณิชย์

อื่น ๆ (ระบุ.....)

3. ที่ดิน

3.1 ที่ดินของตนเองที่ท่านปลูกพืชในปี 2513/2524 มีจำนวน.....ไร่

3.2 ที่ดินเช่าในปี 2523/2524 จำนวน.....ไร่ ค่าเช่า.....ไร่

(เงินสด/สิ่งของ)

3.3 ที่ดินใหญ่อื่นเช่าในปี 2523/2524 จำนวน.....ไร่ ค่าเช่า.....ไร่

(เงินสด/สิ่งของ)

3.4 เนื้อที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรด้วยตนเอง ปี 2523/2524 เป็นจำนวน

.....ไร่

3.5 ในปี 2524 ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดินตามรายการข้างตนหรือไม่

ไม่เปลี่ยน

เปลี่ยน (ระบุความเปลี่ยนแปลง)

.....
ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีสาเหตุ.....

4. โรงเรือน

ชนิด	มีเมื่อเดือน สิงหาคม 2524		เสียค่าซ่อม ระหว่าง สค.2523 - สค. 2524 (บาท)
	จำนวน	มูลค่า (บาท)	
บ้าน			
ยุ้งฉาง			
คอกสัตว์			

5. สัตว์ใช้งาน

ชนิด	มีเมื่อ สิงหาคม 2524		เสียค่ารักษาโรค ระหว่าง สค.2523 - สค. 2524 (บาท)
	จำนวน	มูลค่า (บาท)	
วัว			
ควาย			
รวมยอด			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. เครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการทำฟาร์ม

ชนิด	มีเมื่อเดือนสิงหาคม 2524		เสียดค่าซ่อมระหว่าง ศค.2523 - ศค. 2524 (บาท)
	จำนวน	มูลค่า (บาท)	
รถไถใหญ่			
รถไถเล็ก			
รถยนต์บรรทุก			
เครื่องพ่นยา			
เครื่องสูบน้ำ			
เครื่องนวดข้าว			
เครื่องตัดข้าว			
เครื่องเกี่ยวข้าว			
เกี่ยว			
ไถ			
คราด			
จอบ			
รวมยอด			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. รายการผลิตปศุสัตว์เพื่อขาย ไก่ เป็ด รวมทั้งสัตว์ปีกอื่น ๆ สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ (นม หนังสัตว์
 ผลิตสัตว์ กากผสมพันธุ์) ในปีที่ล่วงมาแล้ว

ประเภท	ปริมาณจำนวน ที่เลี้ยง (หน่วย)	สำหรับครัวเรือน และอื่น ๆ	สำหรับขาย		หมายเหตุ
			จำนวน	มูลค่า (หักค่าใช้จ่ายในการขาย (บาท))	
รวมยอด					

13. รายได้การเกษตรอย่างอื่น ๆ ในปีที่ผ่านมาแล้ว

รายการ	จำนวนที่ขาย หน่วย	มูลค่า (หักค่าใช้จ่าย ในการขาย (บาท)
--------	----------------------	---

.....
.....
.....

รวมยอด

14. รายได้มิใช่เกษตรกรรมในปีที่ผ่านมาแล้ว

ประเภท	รายได้สุทธิ (บาท)
--------	----------------------

.....
.....
.....

รวมยอด

15. รายได้เป็นตัวเงินทั้งหมดในปีที่ผ่านมาแล้ว

รายได้เกษตรกรรมเป็นตัวเงิน	บาท (บวกขอ 11-13)
รายได้มิใช่เกษตรกรรม	(ขอ 14)
รายได้เป็นตัวเงินทั้งหมด	

หมายเหตุ ถ้ารายได้เกษตรกรรมในปีที่ผ่านมาแล้ว มีใ้รายไ้ตามปกติให้ชี้แจง
เหตุผล และแสดงรายได้เกษตรกรรมตามปกติไว้ ต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. เงินทุน/หนี้สินในการผลิต

16.1 ปกติท่านมีเงินทุนของตัวเองไปลงทุนทำการเพาะปลูกหรือไม่

 มี ไม่มีเลย

ถ้ามีเงินทุนของตัวเองมีเพียงพอหรือไม่

 เพียงพอ ไม่เพียงพอ

16.2 สำหรับในปี 2523 คนฤดูที่ 1 ท่านมีเงินทุนตัวเอง จำนวนบาท

ใช้ปลูกพืช จำนวนบาท

..... " " " " " "

..... " " " " " "

..... " " " " " "

คนฤดูที่ 2 ท่านมีทุนเอง จำนวนบาท

ใช้ปลูกพืช จำนวนบาท

..... " " " " " "

..... " " " " " "

..... " " " " " "

16.3 สำหรับในปี 2524 คนฤดูที่ 1 ท่านมีเงินทุนตัวเอง จำนวนบาท

ใช้ปลูกพืช จำนวนบาท

..... " " " " " "

..... " " " " " "

..... " " " " " "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16.4 กรณีท่านไม่มีเงินทุนของตัวเองหรือมีอยู่ไม่เพียงพอ ท่านพอจะหาได้หรือไม่

ไม่ได้

ได้ ได้จาก

พ่อคหาขาว

ธ.ก.ส.

สหกรณ์

ญาติ

ธนาคารพาณิชย์

อื่น ๆ (ระบุ.....)

16.5 การกู้ยืมในปี 2523

ไม่กู้

กู้ สิ่งที่ถูก

สิ่งของ

เงินสด

การกู้ยืมในปี 2524

ไม่กู้

กู้ สิ่งที่ถูก

สิ่งของ

เงินสด

รายละเอียดในการกู้ยืมปี 2523, 2524 ที่เป็นสิ่งของ

สิ่งของที่ถูก	ปี 2523		ปี 2524			
	ฤดูที่ 1		ฤดูที่ 2		ฤดูที่ 1	
	ผู้ใหญ่	มูลค่า (บาท)	ผู้ใหญ่	มูลค่า (บาท)	ผู้ใหญ่	มูลค่า (บาท)
เมล็ดพันธุ์						
พันธุ์สัตว์						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งของที่ถูก	ปี 2523				ปี 2524	
	ฤดูที่ 1		ฤดูที่ 2		ฤดูที่ 1	
	ผู้ใหญ่	มุลคา(บาท)	ผู้ใหญ่	มุลคา(บาท)	ผู้ใหญ่	มุลคา(บาท)
ปัจจัยการ ผลิต(ระบุ)						
อาหารและ อื่น ๆ						
รวม						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดการกู้ยืม ปี 2523, 2524 ที่เป็นเงินสด

ครั้งที่กู้	ผู้กู้	จำนวนที่กู้	อัตราดอกเบี้ย	กำหนดชำระ	การใช้ (เช็คเครื่องหมาย ✓)				หมายเหตุ
					ใช้ปลูกพืช (ระบุพืช)	ไถนนี้	บริโภค	อื่น ๆ	
ปี 2523									
ครั้งที่ 1	1								
	2								
	3								
	4								
ครั้งที่ 2	1								
	2								
	3								
	4								
ปี 2524									
ครั้งที่ 1	1								
	2								
	3								
	4								
รวมยอด									

17. ค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต ในฤดูกาลผลิตที่ ... ในปีการผลิต 2523/
2524 โดยทำการสำรวจเป็นแต่ละฤดูกาลผลิตไป

ชนิดปัจจัย ที่ใช้ในการ ผลิต	จำนวน	ราคา ต่อ หน่วย (บาท)	มูลค่า ทั้งหมด (บาท)	วัน/ เดือน /ปี ที่ซื้อ มา	สถานที่ซื้อ	ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ต้อง การ		ปริมาณคง เหลือ
						เงินสด	เงินเชื่อ	
พันธุ์พืช								
พันธุ์สัตว์								
เครื่องมือทำ การเกษตร								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17. (ต่อ)

ชนิดปัจจัยที่ใช้ ในการผลิต	จำนวน	ราคา ต่อ หน่วย (บาท)	มูลค่า ทั้งหมด (บาท)	วัน/ เดือน /ปี ที่เข้ามา	สถานที่ซื้อ	ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ต้อง การ		ปริมาณคงเหลือ
						เงินสด	เงินเชื่อ	
น้ำมันเชื้อเพลิง								
น้ำมันเครื่อง								
ยาปราบศัตรูพืช								
ค่าเช่าที่ดิน								
ภาษี								
รวมยอด								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18.	ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในปีที่ล่วงมาแล้ว	บาท
18.1	ค่าซื้ออาหารสำหรับครัวเรือน
18.2	ค่าซื้อเครื่องนุ่งห่มและเครื่องแต่งกาย
18.3	ค่าซื้อของใช้ประจำครัวเรือน (สบู่ น้ำมัน กาก คาน้ำกาแฟ หม้อข้าว หม้อแกง กะทะ ฯลฯ)
18.4	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา (รวมทั้งค่าพาหนะ ไปโรงเรียน ค่าซื้ออาหารกลางวันของนักเรียนด้วย)
18.5	การรักษาพยาบาล
18.6	ค่าใช้จ่ายในพิธีกรรมการกุศลและทำบุญเป็นศรัทธาเงิน
18.7	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การพักผ่อนหย่อนใจ หนังสือพิมพ์
18.8	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
	รวมยอด
19.	รายจ่ายเป็นศรัทธาเงินทั้งหมดในปีที่ล่วงมาแล้ว	บาท
	รายจ่ายค่าปัจจัยการผลิต (ขอ 17)
	รายจ่ายค่าใช้จ่ายของครัวเรือน (ขอ 18)
	รายจ่ายค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา (ขอ 5-6)
	รายจ่ายค่าแรงงานและค่าจัดการ (ขอ 8-10)
	รวมรายจ่ายทั้งหมดเป็นศรัทธาเงิน
20.	งบดุลรายรับรายจ่าย	
	ยอดรายรับยอดมาจากขอ 15 เป็นเงิน บาท
	ยอดรายจ่ายยอดมาจากขอ 19 เป็นเงิน บาท
	หักแล้วคงเหลือ (บวก/ลบ) เป็นเงิน บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. การใช้เครื่องสูบน้ำและการชลประทานในที่กินที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกตามขอ 3 นั้น

21.1 ระหว่างเดือน มิถุนายน 2523 ถึง ธันวาคม 2523 ได้รับน้ำชลประทานสะดวกและสมบูรณ์ ไร่ ไม่สะดวกและไม่สมบูรณ์ ไร่ เพราะเหตุใด

.....
 ไม่ได้รับน้ำชลประทานเลย ไร่ เพราะเหตุใด

.....
 ระหว่างเดือนมีนาคม 2524 ถึง มิถุนายน 2524 ได้รับน้ำชลประทานสะดวกและสมบูรณ์ ไร่ ไม่สะดวกและไม่สมบูรณ์ ไร่ เพราะเหตุใด

21.2 ระหว่างเดือน มิถุนายน 2523 ถึง ธันวาคม 2523 ระบายน้ำที่เกิดความต้องการออกใดสะดวก ไร่ ไม่สะดวก ไร่ เพราะเหตุใด

.....
 ระบายออกไม่ได้เลย ไร่ เพราะเหตุใด

.....
 ระหว่างเดือน มีนาคม 2524 ถึง มิถุนายน 2524 ระบายน้ำที่เกิดความต้องการออกใด ไร่ ไม่สะดวก ไร่ เพราะเหตุใด

.....
 ระบายออกไม่ได้เลย ไร่ เพราะเหตุใด

21.3 นำที่ใช้สำหรับการเพาะปลูกระหว่างเดือนมิถุนายน - ธันวาคม 2523 ในเนื้อที่ดังกล่าวตามข้อ 3 นั้นมี น้อยไป

มีมากไป มีพอดี

นำที่ใช้สำหรับการเพาะปลูกระหว่างเดือน มีนาคม - มิถุนายน 2524 ในเนื้อที่ดังกล่าวตามข้อ 3 นั้นมี น้อยไป มีมากไป มีพอดี

21.4 ใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูกในที่ดินตามข้อ 3 ในช่วงระหว่างเดือน มิถุนายน - ธันวาคม 2523 หรือไม่

ใช่ เหตุใดจึงใช่

ไม่ใช่ เหตุใดจึงไม่ใช่

ใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูกในที่ดินตามข้อ 3 ในช่วงระหว่างเดือน

ใช่ เหตุใดจึงใช่

ไม่ใช่ เหตุใดจึงไม่ใช่

ถ้าใช่ (ถ้าใช่ทั้ง 2 ถูก ก็ให้รวมค่าใช้จ่ายเช่าด้วยกัน เป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดตลอดปีเพาะปลูก)

21.4.1 ใช้สูบน้ำเขานาหรือไร

ถ้าเป็นเครื่องของตนเอง เสียค่าน้ำมัน.....บาท

น้ำมันเครื่อง.....บาท

ถ้าจ้างเครื่องสูบน้ำของผู้อื่น เสียค่าจ้าง.....บาท

แหล่งที่สูบน้ำมา.....

- 21.4.2 ถ้าเป็นเครื่องของตนเอง เสียค่าน้ำมัน บาท
 น้ำมันเครื่อง บาท
 ถางเครื่องสูบน้ำของผู้อื่นเสียคาง บาท
 น้ำที่สูบน้ำออกไปนั้นสูบน้ำออกไปไหน
- 21.5 ระบบชลประทานที่มีอยู่ในขณะนี้ให้ประโยชน์แก่ท่านหรือไม่
 ให้ ใ้ได้อย่างไร
- ไม่ให้ เพราะเหตุใด
- 21.6 ท่านคิดว่าควรปรับปรุงระบบชลประทานอย่างไรบ้าง
- 21.6.1
- 21.6.2
- 21.6.3
- 21.6.4
- 21.6.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้